

Sygn. akt V U 585/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Rosłoń

Protokolant: Irena Prochowicz

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy J. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o rentę rodzinną

na skutek odwołania J. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 21 marca 2013 roku

Nr (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje J. D. prawo do renty rodzinnej po zmarłej H. B. od dnia 10 lutego 2013 roku.

II. Orzeka, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

sygn. akt VU 585/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił J. D. prawa do renty rodzinnej po zmarłej babci H. B.. Uznał, że w świetle zebranego materiału dowodowego brak jest podstaw do przyjęcia, iż żyjący rodzice nie mogą jej zapewnić utrzymania. Na rodzicach ciąży obowiązek alimentacyjny a wnioskodawczyni od września 2012 r. mieszka razem z matką.

Wnioskodawczyni zakwestionowała ustalenia organu rentowego wskazując, że jej babcia H. B. od szóstego roku życia była jej rodziną zastępczą. Z rodzicami nigdy nie miała bliskich stosunków, nie interesowali się jej wychowaniem i nie wspierali finansowo. Wyjaśniła, że nigdy nie występowała o zasądzenie alimentów od rodziców gdyż nie mieli oni i nie mają wystarczających środków do życia.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wnosił o oddalenie odwołania. Podtrzymał argumentację zawartą w uzasadnieniu decyzji i wskazał, że wnioskodawczynie mieszka wraz z matką, która może zapewnić jej utrzymanie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje.

H. B. zmarła dnia 10 lutego 2013 r. Decyzją z dnia 8 maja 1996 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał jej prawo do emerytury od 1 stycznia 1996 r. J. D.

- jej wnuczka, urodziła się 14 sierpnia 1991 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku postanowieniem z dnia 17 września 1997 r. wydanym w sprawie I. N. 353/97 zmienił sposób ograniczenia władzy rodzicielskiej B. D. i R. D. nad małoletnią córką J. D. uregulowany prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 15 października 1995 r. z nadzoru kuratora sądowego na umieszczenie

w rodzinie zastępczej u H. B.. W roku 1997 r. wnioskodawczynie zamieszkała u babci, która ją utrzymywała i wychowywała aż do śmierci. H. B. poczynając od 11 września 1997 r. kolejnymi decyzjami organu rentowego miała przyznane prawo do zasiłku rodzinnego na J. D.. W składanych w tym celu wnioskach wskazywała, że jedynym źródłem utrzymania jej i J. D. jest emerytura. Jedynie w 2001 r. pobrała świadczenia z Funduszu alimentacyjnego w kwocie 1800 zł.

Rodzice J. D. nie zapewniali jej żadnego wsparcia finansowego i nie uczestniczyli w jej wychowaniu. Nie występowała o zasądzenie od nich alimentów. Rodzice są bezrobotni. Z ojcem nigdy nie utrzymywała żadnych kontaktów. Matka B. D. przez 12 lat tj. od 1 września 2000 r. do 28 sierpnia 2012 r. przebywała wraz z młodszą córką K. w (...) dla Osób Bezdomnych i Najuboższych (...)M. w F.. Nie otrzymywała wynagrodzenia za pracę w tym ośrodku, ekwiwalentem był dach nad głową i wyżywienie. We wrześniu 2012 r. B. D. razem z córką K. zamieszkała u swojej matki H. B.. Aktualnie jest osobą bezrobotną, bez prawa

do zasiłku. Wraz z córką K. utrzymuje się z zasiłku rodzinnego i dodatku do tego zasiłku z tytułu samotnego wychowywania córki K..

Wnioskodawczynie J. D. jest studentką (...) (...) w B. a planowany termin ukończenia studiów to 15 września 2014 r.

Okoliczności powyższe ustalono na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy, zeznań świadka B. W. D. i zeznań wnioskodawczynie przesłuchanej w charakterze strony, dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego i akt (...)w B..

Zgodnie z treścią art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U.

z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) zwanej dalej ustawą, renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Stosownie do treści art. 67 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, do renty rodzinnej uprawnione są przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, spełniający warunki określone w art. 68-71.

Stosownie do treści art. 68 ust. 1 ustawy, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat,
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Z kolei art. 69 ustawy stanowi, że przyjęte na wychowanie i utrzymanie wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 2, mają prawo do renty rodzinnej, jeżeli spełniają warunki określone w art. 68, a ponadto:

1) zostały przyjęte na wychowanie i utrzymanie co najmniej na rok przed śmiercią ubezpieczonego (emeryta lub rencisty), chyba że śmierć była następstwem wypadku, oraz

2) nie mają prawa do renty po zmarłych rodzicach, a gdy rodzice żyją, jeżeli:

a) nie mogą zapewnić im utrzymania albo

b) ubezpieczony (emeryt lub rencista) lub jego małżonek był ich opiekunem ustanowionym przez sąd.

Z powyższego stanu prawnego wynika, że J. D. spełnia warunki do renty rodzinnej po babci H. B..

Aktualnie J. D. ma lat 21, jest studentką (...)

w B. - warunek z art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Jej babcia, H. B. miała ustalone prawo do emerytury od 1 stycznia 1996 r. - warunek z art. 65 ust. 1 ustawy.

Na mocy orzeczenia sądu przyjęła 6-letnią wówczas wnuczkę na wychowanie i utrzymanie - warunek z art. 67 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Przyjęcie to nastąpiło w 1997 r. a więc ponad 15 lat przed śmiercią ubezpieczonego - warunek z art. 69 pkt 1 ustawy.

Ubezpieczony czyli H. B. była opiekunem J. D. ustanowionym przez Sąd – warunek z art. 69 pkt 2b ustawy.

Nie budzi również wątpliwości, co wskazano wyżej, że rodzice wnioskodawczyni nie mogą zapewnić jej utrzymania – warunek z art. 69 pkt 2a.

Niemniej jednak ten warunek nie musiał być spełniony przez wnioskodawczynię dla skutecznego dochodzenia prawa do renty po zmarłej babci. Przepisy o ubezpieczeniu społecznym nie określają, jak należy rozumieć to, że żyjący rodzice "nie mogą zapewnić dziecku utrzymania".

O rozstrzygnięciu tej kwestii powinien zdecydować całokształt okoliczności, w których ocenie należy uwzględnić z jednakową wagą dobro dziecka i przeznaczenie prawa do renty rodzinnej. Przy takim ujęciu sprawy wymaga rozważenia, czy uzasadnione jest przyznanie prawa do świadczenia

z ubezpieczenia społecznego wówczas, gdy potrzeby dziecka potencjalnie mogą zaspokoić żyjący rodzice. Rozważył to ustawodawca, który dodatkowy warunek prawa do renty rodzinnej po babci, czyli niemożność zapewnienia dziecku utrzymania przez rodziców, usuwa w art. 69 pkt 2 lit. b w stosunku do dziecka, dla którego dalszy wstępny został ustanowiony opiekunem przez sąd. Powierzenie dziecka przez sąd opiekuńczy opiekunowi wiąże się bowiem z przekazaniem mu władzy rodzicielskiej, a w razie zgonu opiekuna z utratą osoby zaspokajającej bieżące potrzeby dziecka w zakresie jego utrzymania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2007 r., sygn. II UK 229/06).

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

Jednocześnie, stosownie do wymogu art. 118 ust. 1a ustawy Sąd orzekł, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem została ona ustalona dopiero na etapie postępowania sądowego.